

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu ile 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 ve 28 Şubat 1997 askerî müdahalelerini araştırmak amacıyla kurulan alt komisyonlar dönemin olaylarına tanıklık eden isimlerle Ekim ayı boyunca görüştü.

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu, 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül darbeleri, 12 Mart muhtırası ve 28 Şubat süreciyle ilgili olarak eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ü dinledi.

4 Ekim'de komisyona bilgi veren Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Hilmi Özkök, darbelerin önlenmesinde etkili unsurun siyaset olduğunu belirterek "Siyasetçileri, siyasetçiler değiştirsün ama tarihe baktığımızda siyasetçilerin bizden yardım istediği olmuştur" dedi.

Bir ülkede demokrasi geliştikçe müdahale ortamının kalmayacağını ifade eden Özkök, Türkiye'de halkın siyasetçiye güvenini kaybetmesi hâlinde ordudan bir şeyler beklediğini söyledi.

Anadolu'da halkın mutsuz olması ya da bir beklentisinin bulunması hâlinde "ya Allah'tan ya aşiretten ya başbakanından ya da askerden" bir şeyler beklediğini dile getiren Özkök, "Darbelerin önlenmesinde etkili unsur siyasettir" dedi.

Komisyon aynı gün Recep Sözen ve Selim Kaptanoğlu'nu da dinledi.

27 Mayıs 1960 ve 12 Mart 1971 Askerî Müdahalesini Araştıran Alt Komisyonunun Çalışmaları

27 Mayıs 1960 ve 12 Mart 1971 Askerî Müdahalelerini Araştırmaya Yönelik

Alt Komisyon Ekim ayı çalışmaları kapsamında 11 Ekim'de İstanbul'da Ali Kırca, Mete Tunçay, Kurtul Altuğ, Emine Gürsoy Naskali, Nilüfer Bayar Gürsoy, Orhan Birgit, Rasim Cinisli, Sönmez Sargan'ı dinledi.

Ertuğrul Kürkçü

Alt Komisyon, BDP Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkçü'den 31 Ekim'de bilgi aldı.

Üniversiteye girdiği 1970 yılından, 12 Mart 1971'e kadar sadece 5 öğrencinin hayatını kaybettiğine işaret eden Kürkçü, 12 Mart ile 12 Eylül arasında 5 bin, 12 Eylül'den sonra ise 50 bin kişinin yaşamını yitirdiğini kaydetti.

Ferruh Bozbeyle

Komisyon, aynı gün eski TBMM Başkanı Ferruh Bozbeyle'yi dinledi.

27 Mayıs 1960 darbesini gerçekleştirenlerin "Cumhuriyeti korumak ve kollamak için bunu yaptıklarını dile getirdiklerini" aktaran Bozbeyle, "Anayasa'ya göre Cumhuriyet bir rejimin adı değildir. Hukuk literatüründe de Cumhuriyet, bir rejimin adı değildir. Cumhuriyet, bir devlet şeklinin adıdır" ifadesini kullandı.

12 Eylül Askerî Müdahalesini Araştıran Alt Komisyonunun Çalışmaları

Hasan Fehmi Güneş

12 Eylül Alt Komisyonu, 5 Ekim'de Hasan Fehmi Güneş'in bilgisine başvurdu.

12 Eylül'ü, "önceden planlanmış, tasarlanmış bir darbe" olarak değerlendiren Güneş, toplumun buna hazırlandığını, hazırlanması için bir sürecin işletildiğini söyledi.

Ümit Kardaş

Alt Komisyon, Diyarbakır eski Askerî Savcı Ümit Kardaş'ı 10 Ekim'de dinledi.

Ümit Kardaş, Kürt milliyetçiliğinin silaha yönelmesinin temelinde o dönem uygulanan politikaların etkili olduğunu düşündüğünü belirtti.

Bülent Forta

AK Parti Amasya Milletvekili Naci Bostancı'nın başkanlığında toplanan 12 Eylül Alt Komisyonu, 12 Eylül darbesinin mağdurlarından "Dev-Genç" davasında yargılanan Bülent Forta'yı aynı gün dinledi.

Darbe ile Türkiye'de demokrasinin budandığını, işçi haklarının geri gittiğini söyleyen Forta, 12 Eylül'den sonra gülenlere bakıldığında darbenin niçin yapıldığının anlaşılabileceğini söyledi. Forta, Türkiye'de birçok kanunun değiştirildiğini ancak 1980 öncesindeki hakların bir çoğuna ulaşamadığını kaydetti.

TBMM Darbe ve Muhtıraları Araştırma 12 Eylül Alt Komisyonu, 11 Ekim'de Erol Ekici, Halis Özdemir ve Mahir Damatlar'dan bilgi aldı.

Erol Ekici

11 Ekim'de komisyona bilgi veren DİSK Genel Başkanı Erol Ekici, DİSK'in 12 Eylül sürecinde en çok mağduriyet yaşayan örgütlerin başında geldiğini, demokrasi, hak, hukuk diyen birinin darbenin hiçbir çeşidini savunamayacağını söyledi.